

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 สามารถสรุปผลตามลำดับ ดังนี้

1. การดำเนินการวิจัย
2. สรุปผลการวิจัย
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

การดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การพัฒนา รูปแบบ และ ระยะที่ 2 การตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ

การวิจัยระยะที่ 1 การพัฒนา รูปแบบ ประกอบด้วย 1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) นำขอบเขตด้านเนื้อหาจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาร่างรูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา และ 3) นำร่างรูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา

การวิจัยระยะที่ 2 การตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 จำนวน 2,004 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 206 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,798 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, อ้างถึงใน วาโร เฟ็งสวัสดิ์, 2551, หน้า 191) จำนวน 322 คน แต่ผู้วิจัยจะใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 327 คน กลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร สถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 จำนวน 63 คน และกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 จำนวน 264 คน การได้มาของกลุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตรา ส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ซึ่งมีความตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.45–0.91 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99 โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความคิดเห็น เกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. รูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยสนับสนุนการนิเทศ กระบวนการนิเทศการสอนในขอบข่ายการนิเทศการสอน ผลของการนิเทศการสอน และคุณภาพผู้เรียน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ปัจจัยสนับสนุนการนิเทศ ประกอบด้วย ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษา ความรู้ทักษะและเจตคติของผู้นิเทศ สื่อและเครื่องมือในการนิเทศ บรรยากาศในการนิเทศ และแรงจูงใจและพฤติกรรมของผู้รับการนิเทศ

1.2 กระบวนการนิเทศการสอนในขอบข่ายการนิเทศการสอน ดังนี้

1.2.1 กระบวนการนิเทศการสอน ประกอบด้วย การวางแผน การดำเนินการนิเทศ และการประเมินผลการนิเทศ

1.2.2 ขอบข่ายการนิเทศการสอน ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน และการวัดและ ประเมินผล

ขอบข่ายการนิเทศการสอนในแต่ละด้านใช้กระบวนการนิเทศการสอน 3 ชั้น คือ ชั้นการวางแผนการนิเทศ ชั้นการดำเนินการนิเทศ และชั้นการประเมินผล การนิเทศ

1.3 ผลของการนิเทศการสอน ประกอบด้วย การปรับปรุงการเรียน การสอนของครู ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน และเจตคติที่ดีต่อการนิเทศ

1.4 คุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์ ทักษะการคิด ทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการทำงาน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี

2. รูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 มีความเหมาะสม ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจากค่าเฉลี่ย มากไปหาน้อย ดังนี้ คุณภาพผู้เรียน ปัจจัยสนับสนุนการนิเทศ ผลของการนิเทศการสอน และกระบวนการนิเทศการสอนในขอบข่ายการนิเทศการสอน ตามลำดับ

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ผู้วิจัย ขอเสนอประเด็นเพื่ออภิปรายผลตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. รูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยสนับสนุนการนิเทศ กระบวนการนิเทศการสอนในขอบข่าย การนิเทศการสอน ผลของการนิเทศการสอน และคุณภาพผู้เรียน ซึ่งมีรายละเอียดของ รูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ดังนี้

1.1 ปัจจัยสนับสนุนการนิเทศ ประกอบด้วย ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษา ความรู้ทักษะและเจตคติของผู้นิเทศ สื่อและเครื่องมือในการนิเทศ บรรยากาศ ในการนิเทศ และแรงจูงใจและพฤติกรรมของผู้รับการนิเทศ ทั้งนี้เนื่องจากการเป็นการทำงาน ร่วมกันทั้งปัจจัยของผู้นิเทศ เช่น ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศการสอน

การให้ความสำคัญต่อการนิเทศการสอน การให้การส่งเสริมสนับสนุนการนิเทศการสอนอย่างจริงจัง การสร้างความเชื่อมั่นในการนิเทศการสอน การตัดสิ้นใจโดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ความชำนาญในการนิเทศการสอน เจตคติที่ดีต่อการนิเทศการสอน วัสดุอุปกรณ์การนิเทศที่หลากหลาย คู่มือสำหรับการนิเทศการสอน และมีเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศที่มีคุณภาพ และปัจจัยของผู้รับการนิเทศ เช่น การได้รับการยกย่องและชมเชยเมื่อมีการจัดการเรียนการสอนที่ประสบความสำเร็จ การได้รับความไว้วางใจในการทำงานที่มีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การได้รับการส่งเสริมขวัญกำลังใจและการพัฒนาวิชาชีพ การเห็นความสำคัญของการนิเทศการสอน ความเต็มใจที่จะรับการนิเทศการสอน และความร่วมมือในการนิเทศการสอน โดยผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศทำงานร่วมกัน อย่างเป็นกัลยาณมิตร ทำงานอย่างทุ่มเทด้วยความเต็มใจ ช่วยเหลือ เอื้ออาทร ระวังความคิดเห็นในการทำงาน สร้างขวัญกำลังใจในการทำงานร่วมกัน และมีสุขภาพจิตที่ดี ในขณะที่มีการนิเทศ หากมีปัจจัยสนับสนุนเพียงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งย่อมทำให้การนิเทศไม่บรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับชฎาภรณ์ บรรณารักษ์ (2552, หน้า 7) ได้กล่าวถึงปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี ไว้ว่าปัจจัยสนับสนุนการนิเทศเป็นมูลเหตุหรือสาเหตุที่มีผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา มี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการจูงใจ ด้านการสื่อสาร ด้านการตัดสิ้นใจ และด้านวัฒนธรรม

นอกจากนี้วรรณดี สุธานีชัย (2557, หน้า 11) ได้กล่าวถึงปัจจัยสนับสนุนการนิเทศว่าเป็นสิ่งที่ช่วยให้การนิเทศภายในดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มี 5 ด้าน ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ความรู้ ทักษะและทัศนคติของผู้นิเทศ พฤติกรรมของผู้รับการนิเทศ สื่อและเครื่องมือนิเทศ และบรรยากาศที่เอื้อต่อการนิเทศ เช่นเดียวกับวันชัย อยู่ตรง (2557, หน้า 9-10) ได้สรุปปัจจัยสนับสนุนการนิเทศว่าเป็นปัจจัยที่ช่วยให้การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มี 6 ด้าน ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ความร่วมมือของครูในการนิเทศ การทำงานเป็นทีม ระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ สภาพบรรยากาศของโรงเรียนที่เอื้อต่อการนิเทศภายใน และสื่อเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์

1.2 กระบวนการนิเทศการสอนในขอบข่ายการนิเทศการสอน

1.2.1 กระบวนการนิเทศการสอน ประกอบด้วย การวางแผน

การนิเทศ การดำเนินการนิเทศ และการประเมินผลการนิเทศ ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการนิเทศการสอนเป็นลำดับขั้นในการทำงานร่วมกันอย่างมีระเบียบแบบแผนระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยกระบวนการนิเทศการสอนจะต้องทำเป็นขั้นตอนจากการวางแผนการนิเทศ ที่เริ่มจากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ แล้วนำมากำหนดแนวทางการดำเนินการนิเทศหรือการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งก็คือผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เช่น ประชุมชี้แจงเพื่อกำหนดแนวทางแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน และวางแผนพัฒนาร่วมกัน เพื่อให้การดำเนินการนิเทศบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศจะต้องสร้างความเข้าใจก่อนการนิเทศ ถ้าผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีความเข้าใจถูกต้องตรงกันก็จะเกิดความพร้อมในการให้ความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือคุณภาพผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพได้ ส่วนการดำเนินการนิเทศเป็นการปฏิบัติตามแผนการนิเทศที่กำหนดขึ้น ผู้นิเทศจะต้องให้ความรู้ต่อผู้รับการนิเทศ ส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ และให้คำแนะนำแก่ผู้รับการนิเทศอย่างเหมาะสม โดยผู้นิเทศจะต้องนำหลักการนิเทศการสอนนำมาใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เพื่อให้การปฏิบัติการนิเทศดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อย และการประเมินผลการนิเทศเป็นขั้นตอนในการตรวจสอบความสำเร็จของการดำเนินการ ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การสอบถามความพึงพอใจและนำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับเกรียงศักดิ์ สังข์ชัย (2552, หน้า 77); ยูพิน ยืนยง (2553, หน้า 44) และวัชรา เล่าเรียนดี (2556, หน้า 27) ได้เสนอกระบวนการนิเทศการสอน ไว้ 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นวางแผนการนิเทศ ขั้นการดำเนินการนิเทศ และขั้นการประเมินผลการนิเทศ

1.2.2 ขอบข่ายการนิเทศการสอน ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร

การจัดการเรียนการสอน การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล ทั้งนี้เนื่องจากขอบข่ายการนิเทศการสอนเป็นภารกิจที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศต้องดำเนินการเพื่อทำให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายหรือยกระดับคุณภาพของผู้เรียน หากผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันพัฒนาหลักสูตร จัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนให้มีความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา มีการออกแบบหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนและมาตรฐานการศึกษา บูรณาการเนื้อหาจากหลักสูตร

สู่สาระการเรียนรู้ได้อย่างครอบคลุม มีการประเมิน ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร อย่างสม่ำเสมอ มีส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีวิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องตรงกับความ ต้องการและครบทุกเนื้อหาสาระการเรียนรู้ เก็บบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน อย่างเป็นระเบียบสะดวกต่อการใช้ รวมทั้งมีหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลอย่างมีความหลากหลายตามเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ซึ่งเป็นผลจากการดำเนินการเพื่อให้ผู้เรียน เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และมีสมรรถนะ ที่สำคัญตามที่สถานศึกษาได้กำหนด ซึ่งเป็นผลมาจากการนิเทศการสอน ทางด้าน การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ก็จะส่งผลให้เกิดคุณภาพ การศึกษาหรือคุณภาพผู้เรียนที่เป็นไปตามที่สังคมพึงปรารถนา สอดคล้องกับมัทธยา นะตะ (2554, หน้า 45); ภาวดี หินขาว (2555, หน้า 29) และวัชรภรณ์ เมตุลา (2556, หน้า 19) ได้กล่าวถึงขอบข่ายการนิเทศการสอน ประกอบด้วย 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านสื่อการเรียนการสอน 4) ด้านการวัดผลและ ประเมินผล

1.3 ผลของการนิเทศการสอน ประกอบด้วย การปรับปรุงการเรียน การสอนของครู ชำนาญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน และเจตคติที่ดีต่อการนิเทศ ทั้งนี้ เนื่องจากผลของการนิเทศการสอนเป็นการแสดงถึงความสำเร็จที่เกิดจากการดำเนินการ นิเทศการสอนในสถานศึกษา โดยพิจารณาจากการกระทำของครูที่รับการนิเทศ หากครู พัฒนาตนเองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามที่ได้รับการนิเทศก็จะทำให้ครูเป็นผู้ที่ มีความรู้ สามารถพัฒนาและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญได้ สามารถวิเคราะห์ศักยภาพ และทำความเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล สามารถใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพของผู้เรียน และสามารถนำผล การประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จอย่างมีคุณภาพ หากครู มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ครูก็มีความสุข และทำงานด้วยความตั้งใจ สามารถทำงานเป็นทีมได้ พร้อมทั้งสามารถสร้างความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ รับฟังความคิดเห็นในการตัดสินใจร่วมกัน ได้รับการยกย่อง การชมเชยและสวัสดิการต่างๆ ตามความเหมาะสม และได้รับการอำนวยความสะดวก

ในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ เมื่อครูมีเจตคติที่ดีต่อการนิเทศ ครูก็จะให้ความสำคัญ เห็นคุณค่า มีความเต็มใจ ให้ความร่วมมือ และมีความยินดีที่ได้รับการนิเทศการสอน อันทำให้สามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือคุณภาพผู้เรียนได้อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2550 ค, หน้า 177) ได้กล่าวถึงผลของการนิเทศ การสอนไว้ว่าผลผลิตของการนิเทศการสอนคือสภาพความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้รับการนิเทศ ประกอบด้วย ด้านเจตคติต่อการนิเทศ และด้านการปรับปรุงหรือ พัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนการสอนของผู้รับการนิเทศ

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2556, หน้า 19) ได้สรุปผลของการนิเทศการสอนไว้ว่าผลของการนิเทศด้านการจัดการเรียนการสอนทำให้ ครูสามารถปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเองให้ดียิ่งขึ้นอยู่เสมอและ ตรงตามความต้องการพัฒนานักเรียน ครูมีความศรัทธาในวิชาชีพ มีคุณลักษณะของ ความเป็นครู มีความรู้ความเข้าใจในการใช้หลักสูตรเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อย่างถูกต้องเหมาะสม สามารถสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม บุคลากรมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานและสามารถปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพ เช่นเดียวกับกิตติพันธ์ มิตระเจริญ (2558, หน้า 96-97) ได้ศึกษาการจัดการนิเทศการสอน ในโรงเรียนอัสสัมชัญสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา เอกชน จากการศึกษาพบว่าผลของการจัดการนิเทศการสอน ทำให้ครูผู้รับการนิเทศ สามารถนำผลการนิเทศไปพัฒนาการเรียนการสอนและปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการ ในครั้งต่อไป ก่อให้เกิดการพัฒนาวิชาชีพโดยตรง ซึ่งจะทำให้ผู้รับการนิเทศมีความรู้ ความเข้าใจในแนวทางปฏิบัติงานที่ถูกต้อง ซึ่งเมื่อเกิดการพัฒนาในการปฏิบัติงานก็ถือ เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานด้วย

1.4 คุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์ ทักษะการคิด ทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการทำงาน ผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียน และสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ทั้งนี้เนื่องจากคุณภาพผู้เรียนเป็นคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามที่สังคมต้องการ ซึ่งเป็นผลมาจากการบริหารจัดการศึกษา การนิเทศการสอน และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกันเป็นที่ระหว่าง ผู้บริหารและคณะครู โดยมีเป้าหมายในการทำงานอยู่ที่คุณภาพของสถานศึกษาและ คุณภาพผู้เรียน สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2554, หน้า 1-2) ได้ประกาศให้ใช้ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

ประกาศ ณ วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2554 มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน ไว้ 6 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาพะที่ดีและมีสุนทรียภาพ มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุสมผล มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร และ มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

นอกจากนี้ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2555, หน้า 17) ได้กำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านคุณภาพผู้เรียนในการประเมินคุณภาพภายนอกไว้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ข้อ 38 มาตรฐานว่าด้วยผลการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ตัวบ่งชี้ที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ที่ 3 ผู้เรียนมีความใฝ่รู้และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตัวบ่งชี้ที่ 4 ผู้เรียนคิดเป็นทำเป็น และตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน เช่นเดียวกับถณิฎร์รัตน์ ทัพขวา (2557, หน้า 44-43) ได้สรุปการศึกษการมีส่วนร่วมของโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ไว้ 6 ด้าน ดังนี้ 1) ผู้เรียนมีสุขภาพะที่ดีและสุนทรียภาพ 2) ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ 3) ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองรักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง 4) ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุสมผล 5) ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นตามหลักสูตร และ 6) ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงานสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

2. รูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ปัจจัยสนับสนุนการนิเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีรายละเอียด ดังนี้

2.1.1 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศการสอน ให้ความสำคัญต่อการนิเทศการสอน ให้การส่งเสริมสนับสนุนการนิเทศการสอนอย่างจริงจัง สร้างความเชื่อมั่นในการนิเทศการสอนและสามารถตัดสินใจโดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับชฎากรณ์ บรรณารักษ์ (2552, หน้า 39) ได้กล่าวถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาว่าเป็นกระบวนการที่ผู้นำใช้อิทธิพลหรืออำนาจร่วมกับศิลปะการสื่อความหมายในการชักนำหรือโน้มน้าวให้ผู้ใต้บังคับบัญชาภายในองค์การหรือในกลุ่มคนในสถานการณต่างๆ เพื่อให้สมาชิกของกลุ่มได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างมีประสิทธิภาพที่สุดให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ นอกจากนี้วีรณดี สุธานีชัย (2557, หน้า 84) ได้กล่าวถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาว่าเป็นพฤติกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษานำมาใช้เพื่อให้มีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น โดยการโน้มน้าวจูงใจหรือชี้แนะให้บุคลากรในสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความตระหนักและมีความเข้าใจในการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถประสานสัมพันธ์เพื่อพัฒนาวิชาชีพและงานวิชาการให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เช่นเดียวกับวันชัย อยู่ตรง (2557, หน้า 9) ได้สรุปภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่าการที่ผู้บริหารเป็นบุคคลที่กล้าทำและกล้าตัดสินใจ เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานอื่นๆ และสามารถทำงานร่วมกับทีมงานการนิเทศได้เป็นอย่างดี

2.1.2 ความรู้ ทักษะและเจตคติของผู้นิเทศ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยผู้นิเทศต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการนิเทศการสอน เห็นคุณค่าและความสำคัญของการนิเทศการสอน มีความชำนาญในการนิเทศการสอน และมีเจตคติที่ดีต่อการนิเทศการสอน สอดคล้องกับสิริกร คำมูล (2556, หน้า 53) ได้กล่าวถึงความรู้ ทักษะและเจตคติของผู้นิเทศไว้ว่าทักษะของผู้นิเทศเป็นความชำนาญ ความคล่องแคล่วในการปฏิบัติของผู้นิเทศการศึกษา โดยมีทักษะที่สำคัญ คือ ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และทักษะด้านการจัดการ นอกจากนี้วีรณดี สุธานีชัย (2557, หน้า 84) ได้กล่าวถึงความรู้ ทักษะ และเจตคติของผู้นิเทศไว้ว่าทักษะในการจัดการสำหรับผู้นิเทศ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดการบุคลากร การควบคุมดูแลการปฏิบัติงานในทุกเรื่องซึ่งจะต้อง

สร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้น สร้างยอมรับในการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นกับครูเป็นสำคัญ เช่นเดียวกับพงษ์ศักดิ์ ทองไข (2558, หน้า 84) ได้สรุปความรู้ ทักษะ และเจตคติของ ผู้นิเทศไว้ 5 ปัจจัย ได้แก่ 1) ผู้นิเทศมีความรู้และเทคนิคเกี่ยวกับวิธีสอนเป็นอย่างดี 2) ผู้นิเทศมีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาและการใช้สื่อเป็นอย่างดี 3) ผู้นิเทศมีความรู้เกี่ยวกับหลักการนิเทศ 4) ผู้นิเทศเห็นความสำคัญของการนิเทศ และ 5) ผู้นิเทศมีเจตคติที่ดีต่อการนิเทศ

2.1.3 สื่อและเครื่องมือในการนิเทศ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยผู้นิเทศควรมีวัสดุอุปกรณ์การนิเทศที่หลากหลาย เช่น บทเรียน ตำรา คู่มือ หนังสือ เอกสาร แนวทางการจัดการเรียนการสอน ซีดี วิดีโอ เป็นต้น มีคู่มือสำหรับการนิเทศการสอนและมีเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศที่มีคุณภาพ เช่น กล้องถ่ายภาพ เครื่องบันทึกภาพเคลื่อนไหว แบบบันทึกการนิเทศ แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบสำรวจ แบบสังเกตการสอน แบบบันทึกของครูและนักเรียน เป็นต้น สอดคล้องกับวรณดี สุธานีชัย (2557, หน้า 84-86) ได้กล่าวถึงสื่อและเครื่องมือในการนิเทศไว้ว่าสื่อและเครื่องมือของการนิเทศเป็นสิ่งที่ใช้ในการแก้ปัญหาและตรวจสอบการปฏิบัติงาน ด้านการเรียนการสอนของครู เพื่อให้ผู้นิเทศทราบที่มาของปัญหา ความต้องการ และวางแผนแก้ปัญหาได้ถูกต้อง เครื่องมือเหล่านี้ ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบสำรวจ แบบประเมินค่า และแบบสังเกตพฤติกรรม เป็นต้น สื่อและเครื่องมือในการนิเทศ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) สื่อและเครื่องมือสำหรับตรวจสอบคุณภาพ การศึกษา และ 2) สื่อและเครื่องมือสำหรับส่งเสริมคุณภาพการศึกษาซึ่งส่วนใหญ่ จะใช้การสังเกตการณ์สอน เพื่อร่วมพัฒนา การจัดการเรียนการสอนระหว่างผู้นิเทศ กับผู้รับการนิเทศ

นอกจากนี้วันชัย อยู่ตรง (2557, หน้า 108) ได้กล่าวถึงสื่อและเครื่องมือในการนิเทศไว้ว่าสื่อเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ เป็นเครื่องอำนวยความสะดวกต่อการนิเทศภายในกล่าวคือทำให้การนิเทศภายในมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่นเดียวกับ พงษ์ศักดิ์ ทองไข (2558, หน้า 84) ได้กล่าวถึงสื่อและเครื่องมือในการนิเทศว่า ประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) ผู้นิเทศมีวัสดุอุปกรณ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับการนิเทศภายใน 2) ผู้นิเทศมีคู่มือสำหรับการนิเทศ และ 3) ผู้นิเทศมีเครื่องมือประเมินผล การนิเทศ

2.1.4 บรรยากาศในการนิเทศ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศควรทำงานร่วมกันอย่างเป็นกัลยาณมิตร ช่วยเหลือ เอื้ออาทร รั้งฟังความคิดเห็นในการทำงาน สร้างขวัญกำลังใจในการทำงานร่วมกัน มีสุขภาพจิตที่ดีในขณะที่มีการนิเทศ และผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศทำงานอย่างทุ่มเท ด้วยความเต็มใจ ซึ่งสอดคล้องกับวรรณคดี สุธาณิษฐ์ (2557, หน้า 8) ได้กล่าวถึง บรรยากาศในการนิเทศไว้ว่าบรรยากาศที่เอื้อต่อการนิเทศเป็นบรรยากาศที่มีความเหมาะสม ส่งเสริมให้การนิเทศภายในประสบความสำเร็จ เช่น ความเป็นกัลยาณมิตร ช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน บุคลากรในโรงเรียนให้ความร่วมมือกันจัดกิจกรรมต่างๆ มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในโรงเรียน เช่นเดียวกับวันชัย อยู่ตรง (2557, หน้า 9) ได้กล่าวถึงบรรยากาศในการนิเทศไว้ว่าสภาพบรรยากาศของโรงเรียนที่เอื้อต่อการนิเทศภายในเป็นสภาพการทำงานของโรงเรียนที่มีการดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนด้วยความยินดี ทำงานกันเป็นกลุ่ม มีความรัก ความสามัคคี ความเป็นมิตร และเอื้ออาทร ช่วยเหลือกันอย่างจริงใจ

2.1.5 แรงจูงใจและพฤติกรรมของผู้รับการนิเทศ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยผู้รับการนิเทศได้กรรยกย่องและชมเชยเมื่อมีการจัดการเรียน การสอนที่ประสบความสำเร็จ ได้รับความไว้วางใจในการทำงานที่มีความสำคัญต่อการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนอยู่เสมอ ได้รับการส่งเสริมขวัญกำลังใจและการพัฒนาวิชาชีพ อย่างต่อเนื่อง เห็นความสำคัญของการนิเทศการสอน มีเจตคติที่ดีต่อการนิเทศการสอน มีความตั้งใจและเต็มใจที่จะรับการนิเทศการสอนและให้ความร่วมมือในการนิเทศการสอน สอดคล้องกับสิริกร คำมูล (2556, หน้า 53) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจของผู้รับการนิเทศไว้ว่า การสร้างแรงจูงใจในการนิเทศการศึกษา ผู้นิเทศจะต้องสามารถจูงใจให้ผู้รับการนิเทศ การศึกษาหรือครูผู้สอนมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่จัดการเรียนการสอนได้ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการชมเชย ให้เกียรติ ส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้รับความก้าวหน้า นอกจากนี่ยวรรณคดี สุธาณิษฐ์ (2557, หน้า 8) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมของผู้รับการนิเทศ ว่าควรเป็นการแสดงทัศนคติ ความตั้งใจ ความร่วมมือ ความสามารถด้านการจัดการเรียน การสอน และการประเมินผลตลอดถึงการปฏิบัติงานการนิเทศภายในประสบความสำเร็จ เช่นเดียวกับพงษ์ศักดิ์ ทองไซ (2558, หน้า 83-84) ได้สรุปพฤติกรรมของผู้รับการนิเทศ ไว้ดังนี้ 1) ผู้รับการนิเทศเห็นความสำคัญของการนิเทศภายใน 2) ผู้รับการนิเทศมีเจตคติ ที่ดีต่อการปฏิบัติการณ์การนิเทศภายใน 3) ผู้รับการนิเทศมีความใจกว้างยอมรับคำแนะนำต่างๆ

- 4) ผู้รับการนิเทศนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเอง
- 5) ผู้รับการนิเทศให้ความร่วมมือและมีความตั้งใจในการรับการนิเทศทุกขั้นตอน
- และ 6) ผู้รับการนิเทศร่วมสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการนิเทศ

2.2 กระบวนการนิเทศการสอนในขอบข่ายการนิเทศการสอน

กระบวนการนิเทศการสอน มี 3 ชั้น ประกอบด้วย ชั้นการวางแผน การนิเทศ ชั้นการดำเนินการนิเทศ และชั้นการประเมินผลการนิเทศ และขอบข่ายการนิเทศการสอน มี 4 ด้าน ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด และเมื่อพิจารณากระบวนการนิเทศการสอนในขอบข่ายการนิเทศการสอนเป็นรายด้านมีรายละเอียด ดังนี้

2.2.1 การพัฒนาหลักสูตร ภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับ

มากที่สุด โดยผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้นิเทศศึกษาศภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร ประชุมชี้แจงเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาหลักสูตร แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการพัฒนาหลักสูตร วางแผนการพัฒนาหลักสูตร แผนการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ให้ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมการสร้างหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ภารกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา ให้คำแนะนำในการกำหนดหน่วยการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชาและกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้สอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ให้คำแนะนำในการบูรณาการเนื้อหาจากหลักสูตรสู่สาระการเรียนรู้ได้อย่างครอบคลุมครบถ้วน ให้คำแนะนำในการกำหนดสัดส่วนเวลาเรียนให้สอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตร ประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ นำผลการประเมินมาใช้พัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับสายใจ ประยูรสุข (2551, หน้า 66) ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรว่าเป็นการปรับปรุงพัฒนาและเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน สอดคล้องและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมปัจจุบันและต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้กาญจนา จันทะพันธ์ (2554, หน้า 49) ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรว่าเป็นการแนะนำ ช่วยเหลือ โดยใช้ยุทธวิธีต่างๆ แนะนำให้กับครูผู้สอนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ การจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น การนำหลักสูตรไปใช้ ได้แก่ การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ การจัดทำแผนการจัด

การเรียนรู้ จัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร ตลอดจนการวัดผลและประเมินและยังเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการใช้หลักสูตรอย่างถูกต้องอีกทั้งจัดทำหลักสูตรที่เหมาะสมและมีคุณภาพตรงตามความต้องการและสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน เช่นเดียวกับ วัชรภรณ์ เมตุลา (2556, หน้า 20) ได้สรุปการพัฒนาหลักสูตรว่าเป็นการจัดทำหลักสูตร การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้ดีขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคลและ สภาพสังคม ในการพัฒนาหลักสูตรจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพิจารณาถึงข้อมูลพื้นฐาน ในด้านต่างๆ เพื่อให้หลักสูตรที่สร้างขึ้นมานั้นสมบูรณ์สามารถสนองความต้องการของ บุคคลและสังคม ซึ่งนักการศึกษาได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร ที่ควรนำมาพิจารณาว่ามี 5 ด้าน ดังนี้ 1) พื้นฐานทางด้านปรัชญาการศึกษา 2) พื้นฐาน ทางด้านจิตวิทยา 3) พื้นฐานทางด้านสังคมและวัฒนธรรม 4) พื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง และ 5) พื้นฐานทางด้านวิทยาการและเทคโนโลยี ดังนั้นจึงสรุป ได้ว่าการนิเทศการสอนด้านการพัฒนาหลักสูตรเป็นการปรับปรุงหลักสูตรเดิมให้ได้ผลดีขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคลและสภาพสังคมในปัจจุบัน

2.2.2 การจัดการเรียนการสอน ภาพรวมมีความเหมาะสม

ในระดับมากที่สุด โดยผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้นิเทศตรวจสอบสภาพปัญหาและ ความต้องการในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน ประชุมชี้แจง เพื่อกำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน วางแผน การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับเพื่อนครู ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน ส่งเสริม การจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ส่งเสริมการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน ให้คำแนะนำเกี่ยวกับ วิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ให้คำแนะนำการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อ การเรียนการสอน ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอ สอบถาม ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน ปรับปรุงและ พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับกาญจนา จันทะพันธ์ (2554, หน้า 51-52) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนว่าเป็นการจัด กิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างมีระบบและเป็นขั้นตอน โดยครูเป็นบุคคล สำคัญที่จะแนะแนวทางและส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาและค้นคว้าหาความรู้ การฝึก นักเรียนให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมช่วยให้เกิดการเรียนรู้ นำความรู้

นั้นไปใช้ในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมให้นักเรียนมีพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคมได้อย่างสมบูรณ์ นอกจากนี้พวงเพชร ตีรคุณบุรณะ (2556, หน้า 26) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนว่าเป็นกิจกรรมต่างๆ ที่ครูหรือนักเรียนจัดกระทำขึ้น เพื่อให้การเรียนการสอนในครั้งนั้นๆ ได้ผลดี เช่นเดียวกับวัชรภรณ์ เมตุลา (2556, หน้า 23) ได้สรุปการจัดการเรียนการสอนว่าเป็นการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม โดยครูแนะแนวทางให้นักเรียนได้ศึกษาและค้นคว้าหาความรู้ การฝึกนักเรียนให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อม ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ นำความรู้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน ส่งเสริมให้นักเรียนมีการพัฒนาทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม

2.2.3 การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน ภาพรวม

มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้นิเทศควรศึกษา สภาพปัญหาและความต้องการในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน ประชุมชี้แจง เพื่อกำหนดแนวทางการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน แต่งตั้งคณะกรรมการ ด้านการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน วางแผนการผลิตและการใช้สื่อการเรียน การสอนร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับเพื่อนครู ให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิตและ การใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม ส่งเสริมการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน ให้สอดคล้องตรงกับความต้องการและครบทุกเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ให้คำแนะนำ ในการเก็บบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอนอย่างเป็นระเบียบสวยงามและสะดวกต่อการใช้ ประเมินผลการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนของครู สอบถามความพึงพอใจ ในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน ปรับปรุงและพัฒนาการผลิตและการใช้สื่อ การเรียนการสอนให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับภาวิตา นิลเอสงค์ (2555, หน้า 25) ได้กล่าวถึงการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนว่าเป็นตัวกลางที่ถ่ายทอดสารสนเทศ ไปสู่ผู้เรียน ไม่ว่าจะป็นวัสดุเครื่องมือและเทคนิควิธีการที่ผู้สอนนำมาประกอบการเรียน การสอนเพื่อผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้นั้นทุกสิ่งทุกอย่าง รอบตัวผู้เรียนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นส่งเสริมการค้นคว้าหรือแสวงหา ความรู้ด้วยตนเอง สื่อการสอนจึงเปรียบเสมือนมือไม้ของครูที่สำคัญจะขาดเสียไม่ได้ ในการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้วัชรภรณ์ เมตุลา (2556, หน้า 23) ได้กล่าวถึง การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนว่าเป็นสิ่งที่บรรจุข้อมูลเพื่อให้ผู้ส่งและผู้รับ สามารถสื่อสารกันได้ตรงตามวัตถุประสงค์ ช่วยส่งเสริมสนับสนุนหรือเป็นตัวกลาง

ให้การเรียนการสอนบรรลุถึงจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และให้ประสบการณ์ที่มีคุณค่าแก่ผู้เรียน เช่นเดียวกับพวงเพชร ตีรคุณบุรณะ (2556, หน้า 27) ได้สรุปการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนว่าเป็นวัสดุเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้เป็นสื่อกลางระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน มีเป้าหมายทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

2.2.4 การวัดและประเมินผล ภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้นิเทศควรประชุมชี้แจงเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ประชุมชี้แจงเพื่อกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน แต่งตั้งคณะกรรมการด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนให้มีความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบ ให้คำแนะนำวิธีวัดและประเมินผลที่หลากหลายตามเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ส่งเสริมการวัดและประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน ตลอดจนการประเมินผู้เรียนโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน ส่งเสริมการจัดทำข้อสอบกลางในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่งเสริมการจัดคลังเก็บข้อสอบไว้เป็นส่วนกลางเพื่อสะดวกในการนำไปใช้ในครั้งต่อไป ประเมินผลเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสม สอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ปรับปรุงและพัฒนาหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ กิตติรัชดานนท์ (2551, หน้า 55) ได้กล่าวถึงการวัดและประเมินผลว่าเป็นการตรวจสอบผลการดำเนินการพัฒนาตามหลักสูตร สถานศึกษากำหนด ได้แก่ การประเมินผลตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การประเมินผล การร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนหรือเป็นข้อมูลสารสนเทศให้ผู้เกี่ยวข้องได้นำผลไปใช้ในการตัดสินใจ ผลการเรียน ปรับปรุง และเพิ่มประสิทธิภาพให้กับทุกฝ่ายได้นำผลไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการสร้างประสิทธิภาพต่อไป

นอกจากนี้ชวนพิศ คาคสนิท (2554, หน้า 49) ได้กล่าวถึงการวัดและประเมินผลว่าเป็นการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งต้องวัดและประเมินครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ด้านความรู้สึกละและทักษะการแสดงออกอีกทั้งจะต้องใช้รูปแบบการประเมินตามสภาพจริงในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่นเดียวกับพวงเพชร ตีรคุณบุรณะ (2556, หน้า 32) ได้สรุปการวัดและประเมินผลว่าเป็นกระบวนการตัดสินใจคุณค่าของข้อมูลที่ได้จากการกำหนดสัญลักษณ์ให้กับ

สิ่งที่ต้องการจะวัดอย่างมีกฎเกณฑ์และน่าเชื่อถือ โดยใช้กระบวนการนิเทศการสอน เป็นลำดับขั้นในการดำเนินงานตามขอบข่ายการนิเทศการสอนอย่างมีระเบียบแบบแผน ระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ

สำหรับกระบวนการนิเทศการสอนในรูปแบบการนิเทศการสอน ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มี 3 ขั้น ประกอบด้วย ขั้นการวางแผนการนิเทศ ขั้นการดำเนินการนิเทศ และขั้นการประเมินผลการนิเทศ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นการวางแผนการนิเทศ เป็นการกำหนดแนวทางการดำเนินการนิเทศที่เป็นลำดับขั้นตอน เริ่มจากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ ประชุมชี้แจง เพื่อกำหนดแนวทาง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน และวางแผนพัฒนาร่วมกันเป็น ที่ทราบกันดีโดยทั่วไปว่าการวางแผนเป็นจุดเริ่มต้นของความสำเร็จ หากวางแผนได้ ครบคลุมเหมาะสมเท่ากับเกิดความสำเร็จไปแล้วครึ่งหนึ่ง ดังนั้น ก่อนจะดำเนินการนิเทศ จึงต้องวางแผน ให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้รับ การนิเทศ สอดคล้องกับพัชรินทร์ ช่วยศิริ (2554, หน้า 26) ได้กล่าวถึงการวางแผน การนิเทศว่าเป็นการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา สาเหตุของปัญหาและความต้องการ มากำหนดกิจกรรมและแนวทางการปฏิบัติงานนิเทศ การวางแผนการนิเทศเป็นขั้นตอน ที่นำเอาทางเลือกที่จะดำเนินการมารวบรวมกันกำหนดรายละเอียดกิจกรรมและจัดลำดับ ขั้นตอนการปฏิบัติเขียนเป็นโครงการนิเทศภายในสถานศึกษา นอกจากนี้กาญจนา ชิตสิน (2557, หน้า 11) ได้กล่าวถึงการวางแผนการนิเทศว่าเป็นการประชุม ปรึกษาหารือเกี่ยวกับการ กำหนดวัตถุประสงค์ แนวทาง และเกณฑ์มาตรฐานการประเมินผลการจัดการนิเทศ การสอน การจัดทำตารางการปฏิบัติงาน การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก เอกสาร นวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการงานนิเทศการสอน เช่นเดียวกับปัญญา อัครพุทธิพงศ์ (2557, หน้า 30) ได้สรุปการวางแผนการนิเทศว่าเป็นการประชุมร่วมกันระหว่างผู้นิเทศ และครู เพื่อกำหนดประเด็นหรือสภาพปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่ครู ต้องการปรับปรุงและพัฒนา

ขั้นการดำเนินการนิเทศ เป็นการปฏิบัติตามแผนการนิเทศ ที่กำหนดขึ้น โดยผู้นิเทศจะต้องให้ความรู้ต่อผู้รับการนิเทศ ส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ และ ให้คำแนะนำแก่ผู้รับการนิเทศอย่างเหมาะสม เป็นที่ทราบกันดีโดยทั่วไปว่าการดำเนินการ จะประสบผลสำเร็จได้นั้น ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศจะต้องร่วมมือกันดำเนินการนิเทศ

ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยผู้นิเทศจะต้องให้ความรู้ความเข้าใจต่อผู้รับการนิเทศ ออกตรวจเยี่ยมชั้นเรียนและให้กำลังใจ สังเกตพฤติกรรมการสอน เลือกรูปวิธีการนิเทศที่เหมาะสม มีการให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้รับการนิเทศ ส่งเสริมผู้รับการนิเทศให้มีความเชี่ยวชาญ มีการสนทนาทางวิชาการเพื่อระดมความคิด เพิ่มพูนความรู้และให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้รับการนิเทศ ใช้วิธีการที่หลากหลายในการพัฒนางานนิเทศให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ตลอดจนมีการสร้างเครือข่ายกับเพื่อนครูภายในสถานศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน สอดคล้องกับกรกฎศ แหลมสุข (2555, หน้า 45) ได้กล่าวถึงการดำเนินการนิเทศว่าเป็นการกระทำอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการที่ชัดเจนแน่นอน ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพ และสิ่งสำคัญคือต้องมีรูปแบบที่เป็นรูปธรรม ซึ่งมักจะเริ่มจากการสอบถามความต้องการและปัญหา แล้วนำปัญหาเหล่านั้นมาวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ แล้วแก้ไขปัญหานั้นพร้อมทั้งสร้างเครื่องมือหรือหาวิธีการที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหานั้น ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการนิเทศที่สำคัญและลงมือดำเนินการตามขั้นตอน เพื่อประสิทธิภาพในการทำงาน นอกจากนี้วิภา อยู่คง (2555, หน้า 32) ได้กล่าวถึงการดำเนินการนิเทศว่าเป็นการดำเนินกิจกรรมร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและมีลำดับขั้นตอน สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ โดยมีวัตถุประสงค์และกิจกรรมที่กำหนดไว้ในขั้นตอนการดำเนินการนิเทศในสถานศึกษา เช่นเดียวกับกาญจนา ชิดสิน (2557, หน้า 11) ได้กล่าวถึงการดำเนินการนิเทศว่าเป็นการปฏิบัติตามแผนการจัดการนิเทศการสอนที่กำหนดไว้ โดยครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ในฐานะผู้นิเทศและครูผู้สอนในฐานะผู้รับการนิเทศ เข้านิเทศและเข้ารับการนิเทศการสอนตามวันและเวลาที่กำหนดไว้ในตารางการนิเทศการสอน

ขั้นการประเมินผลการนิเทศ เป็นการตรวจสอบความสำเร็จของการดำเนินการนิเทศ ด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งนี้เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เป็นที่ทราบกันดีโดยทั่วไปว่าการประเมินผลการนิเทศนั้น เป็นการตรวจสอบ วิเคราะห์และเปรียบเทียบหาข้อเท็จจริงอย่างเป็นระบบเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หลังจากประเมินผลการนิเทศหากพบว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างใดอย่างหนึ่งที่ทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผลก็ต้องรีบดำเนินการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งการปรับปรุงแก้ไขอาจจะทำได้ด้วยวิธีการให้ความรู้ ให้คำแนะนำ ให้การส่งเสริมการจัดกิจกรรมต่างๆ

ที่มีความหลากหลายจนกว่าจะประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับพัชรินทร์ ช่วยศิริ (2554, หน้า 26) ได้กล่าวถึงการประเมินผลการนิเทศว่าเป็นการตรวจสอบความสำเร็จของโครงการกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ ประเมินความคิดเพื่อทราบความพึงพอใจของผู้รับการนิเทศ ประเมินกระบวนการนิเทศ สรุปรวมผลการประเมินเพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงการปฏิบัติงานในโอกาสต่อไป นอกจากนี้กาญจนา ชิตสิน (2557, หน้า 11) ได้กล่าวถึงการประเมินผลการนิเทศว่าเป็นการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ในฐานะผู้นิเทศเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ข้อบกพร่องในการจัดการงานนิเทศการสอน การประเมินผล การปฏิบัติงานของครูผู้สอนในฐานะผู้รับการนิเทศเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ข้อบกพร่องในการจัดการเรียนการสอน สรุปผลการประเมินและแจ้งผลการประเมินแก่ผู้บริหาร ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และครูผู้สอน เช่นเดียวกับปัญญา อัครพุทธพงศ์ (2557, หน้า 30) ได้สรุปการประเมินผลการนิเทศว่าผู้นิเทศจะวิเคราะห์ประสิทธิภาพของการนิเทศและศึกษาปัญหาที่พบในการดำเนินการ เพื่อการแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาการนิเทศการสอนให้ดียิ่งขึ้นในครั้งต่อไป

2.3 ผลของการนิเทศการสอน ซึ่งโดยภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีรายละเอียด ดังนี้

2.3.1 การปรับปรุงการเรียนการสอนของครู ภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยครูที่ได้รับการนิเทศสามารถพัฒนาและแก้ไขปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถวิเคราะห์ศักยภาพและทำความเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล สามารถใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน สามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน สามารถประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพของผู้เรียน และนำผลการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548, หน้า 10) ได้กล่าวว่าการนิเทศการสอนทำให้เกิดการปรับปรุงการเรียนการสอน ดังนี้ 1) งานนิเทศเป็นการส่งเสริมการเรียนการสอน 2) งานนิเทศเป็นการปรับปรุงการสอนของครู 3) งานนิเทศเป็นการพัฒนาหลักสูตร และ 4) การประเมินผลการสอนมีความจำเป็นในการปรับปรุงการเรียนการสอน เช่นเดียวกับจิรภรณ์ ส่งเสริม (2556, หน้า 34) ได้สรุปการปรับปรุงการเรียนการสอนของครูไว้ว่าครูต้องมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้ 1) มีความรู้ความเข้าใจเป้าหมายการศึกษาและหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานขั้นพื้นฐาน 2) มีการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียน เป็นรายบุคคล 3) มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) มีความสามารถใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน 5) มีการประเมินผล การเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนและอิงพัฒนาการของ ผู้เรียน 6) มีการนำผลประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ เต็มตามศักยภาพ และ 7) มีการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำผลไปใช้ พัฒนาผู้เรียน

2.3.2 ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ภาพรวมมีความเหมาะสม ในระดับมากที่สุด โดยครูที่ได้รับการนิเทศมีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงาน ทำงานด้วยความตั้งใจและมีความสุข สามารถการสนับสนุนและส่งเสริมการทำงานเป็นทีม มีความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ สามารถรับฟัง ความคิดเห็นในการตัดสินใจร่วมกัน ได้รับการยกย่อง การชมเชย และสวัสดิการต่างๆ ตามความเหมาะสม และได้รับการอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ สอดคล้องกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2550 ข, หน้า 127) ได้กล่าวถึงขวัญ และกำลังใจในการปฏิบัติงานว่าเป็นสิ่งสำคัญในการนิเทศ หากผู้นิเทศหรือผู้รับการนิเทศ ไม่มีขวัญและกำลังใจ งานย่อมไม่ประสบผลสำเร็จเพราะผู้นิเทศจะเกิดความเบื่อหน่าย ไม่อยากไปนิเทศ ผู้รับการนิเทศก็ไม่อยากปฏิบัติงานไม่ยอมให้ความร่วมมือ ถ้าครูมีขวัญ และกำลังใจไม่ดีแล้วการนิเทศก็ไร้ผล ดังนั้นเรื่องขวัญและกำลังใจจึงมีผลกระทบต่อการนิเทศ ผู้นิเทศจึงควรสร้างขวัญที่ดีให้แก่คณะครูเพื่องานจะได้ประสบความสำเร็จ ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้และเมื่อจะทำการนิเทศครูก็จะให้ความร่วมมือด้วยดี นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, หน้า 4) ได้กล่าวถึงขวัญและกำลังใจ ในการปฏิบัติงานว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้บุคคลมีความตั้งใจทำงานรับผิดชอบร่วมกัน ผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำและผู้ตาม ไม่ใช้การทำงานภายใต้การถูกบังคับและคอยตรวจตรา หรือคอยจับผิด เช่นเดียวกับบัทมพร วงศ์เณร (2555, หน้า 34) ได้กล่าวถึงขวัญและ กำลังใจในการปฏิบัติงานว่าเป็นการเสริมกำลังใจของผู้บริหารเพื่อให้ผู้รับการนิเทศมี ความมั่นใจและบังเกิดความพึงพอใจ โดยเสริมสร้างให้บุคลากรมีความสามัคคีเป็นอันหนึ่ง อันเดียวกัน ทำให้ครูมีความภูมิใจในอาชีพครู ส่งเสริมให้ครูมีความก้าวหน้าในอาชีพ

ให้โอกาสที่จะเจริญก้าวหน้าไปสู่ตำแหน่งหรือเงินเดือนที่สูงขึ้น มอบหมายงานที่ตรงกับ ความรู้ความสามารถ ยอมรับความสามารถและให้ความสนใจแก่บุคลากรผู้ปฏิบัติงาน นิเทศ รวมทั้งยกย่องชมเชยและให้เกียรติแก่ผู้ปฏิบัติงานทุกคนโดยเท่าเทียมกัน

2.3.3 เจตคติที่ดีต่อการนิเทศ ภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับ มากที่สุด โดยครูที่ได้รับการนิเทศจะมีความรู้สึกที่ดีต่อการนิเทศการสอน ให้ความสำคัญ ต่อการนิเทศการสอน เห็นคุณค่าของการนิเทศการสอน มีความพึงพอใจต่อการนิเทศ การสอน มีความเต็มใจในการนิเทศการสอน ให้ความร่วมมือในการนิเทศการสอนและ มีความยินดีที่ได้รับการนิเทศการสอน สอดคล้องกับพินิจ อุไรรักษ์ (2553, หน้า 81); มะลิวัลย์ พูลเอียด (2553, หน้า 21) และอภิชาติ ยิ้มแสง (2553, หน้า 15) ได้กล่าวถึง เจตคติไว้ว่าเป็นการแสดงออกของมนุษย์ ซึ่งเป็นกริยาทำที่ที่เกิดจากความพร้อมหรือ ความโน้มเอียงของจิตใจภายใน ซึ่งแสดงออกต่อสิ่งเร้าหรือสถานการณ์หนึ่งๆ ที่เป็น ผลมาจากการเรียนรู้ประสบการณ์ รวมทั้งเป็นความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ความคิดเห็น ในลักษณะที่ประเมินค่าออกมาในทางบวกหรือทางลบ หากมีเจตคติทางบวกก็จะนำไป สู่วิธีการร่วมมือ การมุ่งมั่นทำงานอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2.4 คุณภาพผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุดและ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีรายละเอียด ดังนี้

2.4.1 คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ภาพรวม มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยผู้เรียนมีความกตัญญูกตเวทียเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ หรือผู้ปกครองและผู้มีพระคุณ เป็นคนดีของสถานศึกษาและสังคม มีวินัยต่อตนเอง มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเหมาะสม มีความเอื้ออาทร โอบอ้อม อารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น ยอมรับความคิดของผู้อื่นและวัฒนธรรมที่แตกต่างและ ตระหนักคุณค่า ร่วมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม คุณลักษณะดังกล่าวจะเกิดขึ้น ได้ต้องมีแม่แบบหรือต้นแบบ (model) และครูก็เป็นแม่แบบที่สำคัญ หากครูเป็นแม่แบบ หรือตัวอย่างที่ดี ผู้เรียนก็จะเลียนแบบหรือทำตาม สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2554, หน้า 1) ได้กล่าวถึงคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ไว้ 4 ด้าน ดังนี้ 1) มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร 2) เอื้ออาทรผู้อื่นและกตัญญูกตเวทียต่อ ผู้มีพระคุณ 3) ยอมรับความคิดและวัฒนธรรมที่แตกต่าง และ 4) ตระหนักคุณค่า ร่วมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2555, หน้า 26) ได้กล่าวถึงคุณธรรม จริยธรรม

และค่านิยมที่พึงประสงค์ไว้ว่าผู้เรียนต้องเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่หรือผู้ปกครองเป็นนักเรียนที่ดีของโรงเรียนและเป็นคนดีของสังคม เช่นเดียวกับสุรพล พิมพ์สอน (2557, หน้า 43) ได้กล่าวสรุปคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ไว้ว่าผู้เรียนต้องมีวินัย มีความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความกตัญญูกตเวที มีความเมตตากรุณา โอบอ้อมอารีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และไม่เห็นแก่ตัว มีความประหยัดและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

2.4.2 ทักษะการคิด ภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

โดยผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์และคิดไตร่ตรอง มีความสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล สามารถสรุปความคิดจากเรื่องที่อ่าน ฟัง และดู สามารถสื่อสารโดยการพูดหรือเขียนตามความคิดของตนเอง และสามารถนำเสนอวิธีคิด วิธีแก้ปัญหาด้วยภาษาหรือวิธีการของตนเอง คุณลักษณะของผู้เรียนดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้นั้น ครูผู้สอนเป็นบุคคลสำคัญในการส่งเสริมทักษะการคิดของผู้เรียน โดยจัดกิจกรรมให้สอดคล้อง มีความเหมาะสมตามความต้องการของผู้เรียน โดยหาเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย มุ่งให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง คอยติดตามให้กำลังใจ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีอิสระในการแสดงออกด้วยการพูดหรือการกระทำตามจินตนาการของผู้เรียน ก็จะช่วยพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับเอื้อมพร อ๋อมน้อย (2554, หน้า 34) ได้กล่าวถึงทักษะการคิดไว้ว่าผู้เรียนสามารถจำแนกองค์ประกอบของสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้อย่างถูกต้อง จัดลำดับข้อมูลได้ถูกต้องอย่างเหมาะสม เปรียบเทียบข้อมูลระหว่างหมวดหมู่จัดกลุ่มความคิดตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดได้อย่างถูกต้อง เช่น การพูดหน้าชั้นเรียน วิจารณ์สิ่งที่เรียนโดยผ่านการไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล ความคิดต่างๆ อย่างมีเหตุผล ประเมินและเลือกแนวทางการตัดสินใจ แก้ไขปัญหาอย่างมีสติ รวบรวมความรู้ ความคิดเห็นแล้วสร้างความรู้ใหม่ตามความคิดของตนเองได้อย่างมีหลักเกณฑ์ สามารถคิดนอกกรอบ วิจารณ์งานเขียน/งานศิลปะได้อย่างสร้างสรรค์ นอกจากนี้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2555, หน้า 35) ได้กล่าวถึงทักษะการคิดไว้ว่าผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น มีความสามารถด้านการวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และสามารถปรับตัวเข้ากับสังคม เช่นเดียวกับสุรพล พิมพ์สอน (2557, หน้า 43) ได้กล่าวถึงทักษะการคิดไว้ว่าผู้เรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ สรุปความคิดอย่างเป็นระบบและมีการคิดแบบองค์รวม

มีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดไตร่ตรอง มีทักษะการคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ

2.4.3 ทักษะการแสวงหาความรู้ ภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากห้องสมุด แหล่งเรียนรู้และสื่อต่างๆ มีทักษะในการอ่าน การฟัง การดู การพูด การเขียน และการตั้งคำถาม เพื่อค้นคว้าหาความรู้และหาคำตอบ สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน และสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ ทักษะดังกล่าวนี้จะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าครูไม่มีทักษะในการสอนไม่พัฒนาตนเองด้านการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2555, หน้า 31) ได้กล่าวถึงทักษะแสวงหาความรู้ไว้ว่าผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้จากการอ่าน ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ และผู้เรียนเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงร่วมกับผู้อื่น นอกจากนี้สุรพล พิมพิสน (2557, หน้า 44) ได้กล่าวถึงทักษะแสวงหาความรู้ไว้ว่าผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน สนใจแสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆ รอบตัว ใฝ่รู้ใฝ่เรียน สนุกกับการเรียน และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ใช้ห้องสมุด แหล่งเรียนรู้และสื่อต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เช่นเดียวกับอมรรัตน์ เชิงหอม (2557, หน้า 133) ได้กล่าวถึงทักษะแสวงหาความรู้ไว้ว่านักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากห้องสมุด และสื่อต่างๆ รอบตัว มีทักษะในการอ่าน ฟัง ดู พูด เขียน และตั้งคำถาม เพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อการเรียนรู้ระหว่างกัน และสามารถใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้และนำเสนอผลงาน

2.4.4 ทักษะการทำงาน ภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยผู้เรียนมีความสามารถในการทำงานอย่างเป็นระบบ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีเจตคติที่ดี มีการวางแผน ทำงานอย่างมีความสุข มีความมุ่งมั่นพัฒนางานของตนเองจนประสบความสำเร็จ และสามารถแสวงหาความรู้และวางแผนอาชีพในอนาคตที่ตนเองสนใจผู้เรียนจะมีลักษณะดังกล่าวได้ ครูถือเป็นบุคคลสำคัญที่จะหล่อหลอมทักษะดังกล่าวให้เกิดขึ้น สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2554, หน้า 2) ได้กล่าวถึงทักษะการทำงานไว้ว่าผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต ดังนี้ 1) วางแผนการทำงานและดำเนินการจนสำเร็จ 2) ทำงานอย่างมีความสุขมุ่งมั่นพัฒนางานและภูมิใจในผลงานของตนเอง 3) ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

และ 4) มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ นอกจากนี้สุรพล พิมพ์สอน (2557, หน้า 43) ได้กล่าวถึงทักษะการทำงานไว้ว่าผู้เรียนสามารถวางแผนทำงานตามลำดับขั้นตอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รักการทำงานสามารถปรับตัวและทำงานเป็นทีมได้ มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ เช่นเดียวกับอมรรัตน์ เชิงหอม (2557, หน้า 134) ได้กล่าวถึงทักษะการทำงานไว้ว่านักเรียนมีความสามารถในการทำงานอย่างเป็นระบบ โดยมีการวางแผนการทำงาน ดำเนินงานตามแผนอย่างรอบคอบเอาใจใส่ มานะ พากเพียร มีการตรวจสอบทบทวนการทำงานเป็นระยะๆ งานที่ดำเนินการบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดจนสำเร็จอย่างมีคุณภาพ ทำงานอย่างมีความสุข มุ่งมั่นพัฒนางานและภูมิใจในผลงานของตนเอง สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริต สามารถบอกแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ และหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ

2.4.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับ

มากที่สุด โดยผู้เรียนมีความรู้ตามหลักสูตรที่สถานศึกษากำหนด มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด มีผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผลการประเมินสมรรถนะตามที่สถานศึกษากำหนด และมีผลการประเมินการอ่าน การคิด วิเคราะห์ และการเขียนเป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด คุณลักษณะดังกล่าวเป็นสิ่งที่แสดงว่าผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความรู้ มีความสามารถ มีพฤติกรรมและทักษะที่จำเป็นตามที่สถานศึกษากำหนด เป็นผลที่เกิดจากการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอนในการพัฒนาด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน มีการปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2554, หน้า 2) ได้กล่าวถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ว่าผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร ดังนี้ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละกลุ่มสาระเป็นไปตามเกณฑ์ 2) ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตรเป็นไปตามเกณฑ์ 3) ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนเป็นไปตามเกณฑ์ และ 4) ผลการทดสอบระดับชาติเป็นไปตามเกณฑ์ นอกจากนี้เอี่ยมพร อ่อมน้อย (2554, หน้า 34) ได้กล่าวถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ว่าผู้เรียนมีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยตามเกณฑ์ ผลการทดสอบรวบยอดระดับชาติเฉลี่ยตามเกณฑ์ สื่อความคิดผ่านการพูด เขียนหรือนำเสนอด้วยวิธีต่างๆ ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ทั้งภาษาไทยและ

ภาษาต่างประเทศ และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เช่นเดียวกับ อมรรรัตน์ เชิงหอม (2557, หน้า 134) ได้กล่าวถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ว่านักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยทั้ง 8 กลุ่มสาระ มีผลการประเมินสมรรถนะสำคัญ ตามหลักสูตร และมีผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนเป็นไปตามเกณฑ์ ที่สถานศึกษากำหนดรวมทั้งมีผลการทดสอบระดับชาติเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2.4.6 สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ภาพรวมมีความเหมาะสม ในระดับมากที่สุด โดยผู้เรียนมีสุขนิสัยดูแลสุขภาพ รักษาการออกกำลังกาย มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน สามารถป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดและ หลีกเลี่ยงสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย อุบัติเหตุ และปัญหาทางเพศ เห็นคุณค่า ในตนเอง มีความมั่นใจ แสดงออกได้อย่างเหมาะสม และสามารถสร้างสรรค์ผลงาน ด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬาและนันทนาการได้ สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2554, หน้า 1) ได้กล่าวถึงสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีไว้ว่าผู้เรียนมีสภาวะที่ดี และมีสุนทรียภาพ ดังนี้ 1) มีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพและออกกำลังกาย สม่าเสมอ 2) มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน 3) ป้องกันตนเอง จากสิ่งเสพติดให้โทษและหลีกเลี่ยงตนเองจากสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย อุบัติเหตุและปัญหาทางเพศ 4) เห็นคุณค่าในตนเอง มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่าง เหมาะสม 5) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและให้เกียรติผู้อื่น และ 6) สร้างผลงานจากการเข้าร่วม กิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี/นาฏศิลป์ กีฬา/นันทนาการ ตามจินตนาการ เช่นเดียวกับ สุรพล พิมพ์สอน (2557, หน้า 44) ได้กล่าวถึงสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีไว้ว่าผู้เรียน มีสุขภาพ สุขนิสัย และออกกำลังกายสม่าเสมอ มีน้ำหนัก ส่วนสูงและมีสมรรถภาพ ทางกายตามเกณฑ์ไม่เสพรหรือแสวงหาผลประโยชน์จากสิ่งเสพติด และสิ่งมอมเมา หลีกเลี่ยงสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย และอุบัติเหตุ รวมถึงปัญหาทางเพศ มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม และให้เกียรติผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ต่อเพื่อน ครู และผู้อื่น

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพ ผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ได้ข้อเสนอนี้ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำหรับสถานศึกษา

การนำรูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน
ในสถานศึกษาไปใช้นั้น สถานศึกษาควรปฏิบัติ ดังนี้

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีภาวะผู้นำ เช่น เป็นผู้ที่มีความรู้
ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศการสอน สามารถตัดสินใจโดยคำนึงถึงประโยชน์
ของส่วนรวม และให้ความสำคัญต่อการนิเทศการสอน เป็นต้น
- 2) ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้นิเทศควรสร้างแรงจูงใจและ
แสดงพฤติกรรมที่ดีต่อผู้รับการนิเทศ โดยยกย่องและชมเชยเมื่อมีการจัดการเรียน
การสอนที่ประสบความสำเร็จ และส่งเสริมขวัญกำลังใจและพัฒนาวิชาชีพแก่ผู้รับ
การนิเทศอยู่เสมอ
- 3) ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ควรทำงานร่วมกันอย่างเป็น
กัลยาณมิตร โดยช่วยเหลือ เอื้ออาทร รับฟังความคิดเห็นในการทำงานร่วมกัน
- 4) ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้นิเทศควรวางแผนการนิเทศด้วย
การศึกษาลักษณะปัญหาและความต้องการ ประชุมชี้แจงเพื่อกำหนดแนวทางดำเนินงาน
แต่งตั้งคณะกรรมการในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การผลิตและ
การใช้สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล สอดคล้องกับบริบทของ
สถานศึกษา
- 5) ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้นิเทศควรดำเนินการนิเทศ โดยให้
ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนและมาตรฐาน
การศึกษา ให้คำแนะนำวิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ส่งเสริมการผลิตและ
การใช้สื่อการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการและครบทุกเนื้อหาสาระการเรียนรู้
และส่งเสริมการจัดทำข้อสอบกลางในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนทุก
กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสม
- 6) ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้นิเทศควรประเมินผลการนิเทศ
เพื่อเป็นการตรวจสอบการดำเนินการนิเทศ ด้วยวิธีการประเมินผล การสอบถาม
ความพึงพอใจในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การผลิตและการใช้สื่อ
การเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ให้มีความเหมาะสม
และนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

7) ครูผู้สอนควรปรับปรุงการเรียนการสอนของตน โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วิเคราะห์ศักยภาพและความเข้าใจของผู้เรียนเป็นรายบุคคล และนำผลประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จอย่างมีคุณภาพ

8) ครูผู้สอนควรมีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงาน เช่น การทำงานเป็นทีม การเปิดใจยอมรับข้อเสนอแนะของเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา

9) ครูผู้สอนควรให้ความสำคัญ เห็นคุณค่า ให้ความร่วมมือ มีความยินดี และมีความพึงพอใจที่ได้รับการนิเทศการสอน

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ควรนำรูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในการวางแผนการนิเทศ เช่น การจัดทำคู่มือการนิเทศ เพื่อให้สถานศึกษาได้นำไปใช้อย่างเหมาะสม และการจัดอบรมผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนให้สามารถใช้คู่มือการนิเทศได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้จากผลการวิจัยพบว่ากระบวนการนิเทศการสอนในขอบข่ายการนิเทศการสอนมีความเหมาะสมน้อยที่สุดในบรรดาองค์ประกอบทั้งหมดของรูปแบบ ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ควรจัดอบรมให้ความรู้กับผู้บริหารและครูผู้นิเทศให้เห็นความสำคัญของการดำเนินการนิเทศการสอน ฯลฯ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยและพัฒนาโดยนำรูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้และศึกษาผลที่เกิดขึ้น

2.2 ควรทำการวิจัยเพื่อประเมินรูปแบบการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น

2.3 ควรทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการนิเทศการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา/มัธยมศึกษา

2.4 ควรทำการวิจัยเพื่อศึกษากระบวนการนิเทศการสอนที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา